

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของการวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ระบุเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในมาตรา 22 ว่าการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 9-10)

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคน อันเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าของสังคมให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามยุคสมัย เนื่องจากโลกและสิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การดำรงชีวิตของคนจึงต้องอาศัยการเรียนรู้เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป ดังที่ กรมวิชาการ (2545 : 1) กล่าวว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นพื้นฐานอันสำคัญของการพัฒนาต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ในสังคม มนุษย์จะอยู่ในสังคมได้ด้วยดีย่อมต้องมีการศึกษา ผู้ที่ได้รับการศึกษาจึงเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ

อิบราเฮ็ม ณรงค์รักษาเขต (2550 : 1) กล่าวว่า การศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อมวลมนุษยชาติ เพราะการศึกษาเปรียบเสมือนดวงประทีปส่องนำชีวิต เป็นประดู่ของความสำเร็จ และเป็นกุญแจแห่งอารยธรรม ดังนั้นจึงไม่มีประชาชาติใดในโลกอันกว้างใหญ่นี้ที่ปฏิเสธความสำคัญของการศึกษา เพราะต่างตระหนักดีว่า พวกเขามีอาจจะดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างสงบสุขหากปราศจากการศึกษา และ Kutub (1982 : 202 อ้างจาก Mazkur, 1999:87) กล่าวว่าหลักการศึกษาในอิสลามเป็นแนวทางของชีวิต ทั้งหมดเกี่ยวพันกับชีวิตมนุษย์ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งเสียชีวิตหลัก

นอกจากนี้ Fatimah Isma'il (1981 : 80) กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาในอิสลามว่า อิสลามสนับสนุนและส่งเสริมให้มนุษย์ได้รับการศึกษา และท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ เป็นแบบอย่างที่ดียิ่งในด้านการศึกษา ดังมีโองการมากกว่า 900 แห่ง ที่ปรากฏในอัลกุรอาน ซึ่งได้เรียกร่องเชิญชวนและชี้นำมนุษย์สู่การศึกษาหาความรู้ ดังโองการแรกที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงประทานให้ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ว่า

﴿أَقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ۝ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۝ أَلَمْ يَكُنْ الْأَكْرَمُ ۝﴾

﴿الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۝ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ﴾

ความว่า : “จงอ่านด้วยพระนามแห่งพระเจ้าของเจ้าผู้ทรงบังเกิด ทรงบังเกิดมนุษย์จากก้อนเลือด จงอ่านเถิด และพระเจ้าของเจ้านั้นผู้ทรงใจบุญยิ่ง ผู้ทรงสอนใช้ปากกา ผู้ทรงสอนมนุษย์ในสิ่งที่เขาไม่รู้”

(อัลอะ-ลัก : 1-5)

และท่านนบีมุฮัมมัดﷺ กล่าวว่า

((طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ))

ความว่า : “การศึกษาหาความรู้เป็นฟัรฎูเหนือมุสลิมทุกคน”

(บันทึกโดย Ibn Majah : 224)

จากหลักฐานอัลกุรอานและหะดีษข้างต้น แสดงให้เห็นว่าอิสลามให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยการศึกษาในอิสลามเน้นการศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรม ดังที่ อิบราฮีม ณรงค์ร์รักษาเขต (2550 : 110) กล่าวว่า “ความจริงการศึกษาในทัศนะอิสลามนั้นเป็นการศึกษาแบบบูรณาการ ที่บูรณาการทั้งวิชาศาสนาและวิชาการทางโลกเข้าด้วยกัน การกลับสู่ระบบการศึกษาแบบอิสลามที่แท้จริงจำเป็นต้องสร้างระบบการศึกษาใหม่ขึ้นมา ระบบการศึกษาใหม่นี้ต้องเป็นแบบบูรณาการที่บูรณาการทั้งสองระบบเข้าด้วยกันอย่างมีระบบกฎเกณฑ์ และทั้งสองระบบจะแยกออกจากกันไม่ได้ ไม่ควรมีการแยกวิชาศาสนาออกจากวิชาสามัญหรือแยกวิชาสามัญออกจากวิชาศาสนา เพราะการศึกษาตามทัศนะอิสลามนั้น ไม่ได้หมายถึงการศึกษาวิชาอัลกุรอานหรือวิชาศาสนาบัญญัติเพียงอย่างเดียว แต่หมายถึงการศึกษาทุกสาขาวิชาที่สอนตามทัศนะของอิสลาม” แต่ปัจจุบันประชาชาติมุสลิมกำลังตกอยู่ในภาวะวิกฤติ เพราะไม่สามารถจัดการศึกษาให้กับบุตรหลานด้วยระบบการศึกษาอิสลามที่ถูกต้องได้ ดังที่ เช่น มุฮัมมัด ซาฮาตะฮ์ (ม.ป.ป. : คำนำ) กล่าวว่า ปัจจุบันประชาชาติมุสลิมกำลังตกอยู่ในภาวะวิกฤติ เพราะพวกเขาไม่สามารถพัฒนาและจัดการศึกษาให้กับบุตรหลานของพวกเขาด้วยระบบการศึกษาอิสลามที่ถูกต้องได้ ทั้งๆที่ระบบการศึกษาอิสลามหรืออิสลามศึกษานั้นนับได้ว่าเป็นปัจจัยหลักที่จะนำประชาชาติไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองได้ นอกจากนั้นระบบการศึกษาอิสลามยังต้องเผชิญกับการท้าทายด้วยรูปแบบที่หลากหลายซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นภัยคุกคามที่นับได้ว่าเป็นอันตรายที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของสงครามทางความคิดที่ศัตรูของอิสลามพยายามนำมาเป็นเครื่องมือ เป็นสิ่งที่ถูกหลอกลวงมุสลิมได้รับผลกระทบมากที่สุด ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะความอ่อนแอของพวกเขาเอง และเมื่อต้องเผชิญกับแผนร้ายของศัตรู พวกเขาจึงมีแต่จะอ่อนแรงลงไปเรื่อยๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการศึกษาทั้งระบบดังที่ปรากฏอยู่ทุกวันนี้

ในขณะที่เดียวกันสถานการณ์ปัจจุบันของสังคมไทย กระแสการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดวิกฤตการณ์หลายรูปแบบขึ้นในสังคม ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม วิกฤตการณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาและส่งผลให้เกิดกระแสเรียกร้องการปฏิรูปการศึกษาขึ้น เพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือ ในการพัฒนาเป้าหมายของการจัดการศึกษาจะต้องมุ่งสร้างสรรค์สังคมให้มีลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศชาติโดยรวม ซึ่งมุ่งสร้างคนหรือผู้เรียนอันเป็นผลผลิตโดยตรง ให้มีคุณลักษณะมีศักยภาพและความสามารถที่จะพัฒนาตนเองและสังคมไปสู่ความสำเร็จได้ (วัฒนาพร ระวังบุคฆ์, 2543 : 4) และเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ, 2543 : 1) นักการศึกษา นักกฎหมาย และประชาชนจึงร่วมมือกันร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติขึ้น และประกาศใช้เมื่อ 20 สิงหาคม พ.ศ.2543 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าวเป็นกฎหมายการศึกษาแห่งชาติซึ่งเป็นการควบคุมโดยการกำหนดมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาตามหมวด 6 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การปฏิรูปการศึกษาเป็นการปรับเปลี่ยนการศึกษานานใหญ่ ให้มีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา คือการปฏิรูปการเรียนรู้ การเรียนรู้ตามกฎหมายการศึกษานี้ (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2544 : 47) ซึ่งภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ โดยการศึกษาได้เปลี่ยนโฉมหน้าใหม่ไปสู่การจัดการศึกษาให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม และพัฒนาคุณลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์คือ ดี เก่ง และมีความสุข โดยเฉพาะเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งถือว่าเป็นหลักการที่สำคัญมากของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

การปฏิรูปการศึกษาไทยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับเปลี่ยนทิศทางการศึกษาเพื่อให้เราได้คนไทยที่มีคุณภาพสูงขึ้นกว่าเดิม คนที่มีคุณภาพ หมายถึง คนที่มีทั้งความดี ความเก่ง และความสุข คนดี คือคนที่มีคุณธรรม มีจริยธรรม มีค่านิยมที่สอดคล้องกับค่านิยมของคนไทย ส่วนใหญ่ คนเก่ง คือคนที่มีความรู้และทักษะตรงตามมาตรฐานของหลักสูตรมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีบุคลิกภาพที่ดี ทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้ รักการทำงาน ขยัน อดทน รักอาชีพสุจริต คนมีความสุข คือคนที่มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี ไม่หมกมุ่นกับยาเสพติด อบายมุข คุณภาพของคนไทยจะสูงขึ้นได้ก็ต่อเมื่อกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ในโรงเรียนหรือนอกโรงเรียนมีคุณภาพ คือเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ทุกฝ่าย ทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ต้องเชื่อว่าเยาวชนทุกคนมีศักยภาพ และสามารถพัฒนาให้ดี เก่ง และมีความสุขได้ ต้องช่วยกันค้นหาศักยภาพและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนให้พบ ผู้เรียนต้อง

ได้รับทักษะตรงตามหลักสูตร ได้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง มีแหล่งเรียนรู้เหมาะสม และหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 1-3)

นอกจากนี้ การปฏิรูปการศึกษาจะสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบและปัจจัยต่างๆมากมาย องค์ประกอบสำคัญและมีอิทธิพลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนก็คือครูอาจารย์ผู้ทำการสอน เพราะครูอาจารย์มีหน้าที่วางแผนและดำเนินการในเรื่องการนำหลักสูตร แผนการสอนและเครื่องมือในรูปแบบต่างๆมาจัดเป็นกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้หรือมวลประสบการณ์ในตัวผู้เรียน ทุกกิจกรรมที่ครูอาจารย์ทำให้แก่นักเรียน จึงมีส่วนสำคัญและมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งสิ้น (ศศิประภา งามขำ, 2540 : 3) นอกจากนี้ครูผู้สอนแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญในการสนับสนุนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บทบาทสำคัญของผู้บริหารในฐานะเป็นผู้กำหนดนโยบาย กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของครู ช่วยเหลือให้ครูและบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและต้องอุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

จากข้อมูลที่น่าเสนอข้างต้นจะเห็นได้ว่า การปฏิรูปการศึกษาในส่วนที่เป็นแก่นแท้ส่งผลโดยตรงต่อเด็กนักเรียนนั่นก็คือ การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเป็นพลังขับเคลื่อนให้การปฏิรูปการเรียนรู้บรรลุผลตามความคาดหวังก็คือผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ซึ่งจากการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่นงานวิจัยของ อดุลย์เดช ฐานะ (2542) สุนัน จันทร โมลี (2544) ปารีชาติ สวนอักษร (2543) และอำนาจ นาคทัต (2542) พบว่า ในภาพรวมครูยังขาดความรู้ความสามารถและทักษะในเรื่องการจัดการเรียนการสอน ขาดประสิทธิภาพในการวัดผลที่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สอดคล้องกับ ณรงค์ นิตยาพร (2541 : 31) กล่าวถึงปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูว่า ในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนของครูระดับประโยควิชาชีพและประโยควิชาชีพชั้นสูงส่วนมาก ไม่ได้จัดการเรียนการสอนที่เน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ถึงจะมีบ้าง ก็มีอยู่น้อยมากทั้งที่ครูผู้สอนทุกคนได้ศึกษาวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจากสถานศึกษามาแล้วด้วยกันแทบทั้งสิ้น และเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มิใช่เรื่องใหม่ แต่เป็นปัญหาตรงที่ครูผู้สอนไม่นำไปใช้ปฏิบัติจริงเท่านั้น เหตุใดครูผู้สอนจึงไม่นำวิธีการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไปจัดกระบวนการเรียนการสอน ปัญหาน่าจะอยู่ที่ ตัวครูเอง รวมทั้งครูผู้สอนอาจไม่รู้ซึ่งถึงวิธีการสอนดังกล่าว หรืออาจจะขาดสื่อประกอบการสอน ขาดทุนทรัพย์ในการจัดหาสื่อ รวมทั้งต้องเห็นดีเห็นอกกับการผลิตสื่อประกอบการเรียนการสอน ผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุน เช่น วัสดุ อุปกรณ์ และไม่เสริมกำลังใจให้แก่ครูผู้สอน ประกอบกับต้องทำงานหนัก ขาดโอกาสไปอบรม รวมทั้งขาดจรรยาบรรณ จิตสำนึกเกี่ยวกับการสอน

นอกจากนี้ ชิดชนก เจริญเชาว์ และคณะ (2541 : 1) กล่าวว่า ขณะนี้ครูมีความรู้ความสามารถน้อยที่จะจัดกิจกรรมให้มีลักษณะเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งมีหน้าที่จัดการเรียนการสอนให้แก่เยาวชนที่นับถือศาสนาอิสลามให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ และส่วนใหญ่อยู่ในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้แก่ สงขลา ยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสตูล เปิดทำการสอนวิชาสามัญ วิชาชีพ และวิทยาศาสตร์ มีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ ให้การสนับสนุนด้านต่างๆ เพื่อยกระดับโรงเรียนให้มีคุณภาพทัดเทียมกับสถานศึกษาของรัฐ

ด้วยเหตุผลและประเด็นปัญหาดังกล่าว ประกอบกับผู้วิจัยเป็นผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จึงตระหนักถึงปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู และเล็งเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงสนใจจะศึกษาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี จำแนกตามเพศ กลุ่มวิชาที่สอน ประสบการณ์ในการสอน และขนาดโรงเรียน

1.2.3 เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะและแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี

1.3 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

ผลการวิจัยมีความสำคัญและประโยชน์ ดังนี้

1.3.1 ทราบระดับและความแตกต่างการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี เพื่อเป็น ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนที่จะนำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู

1.3.2 ได้ข้อเสนอแนะการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3.3 ได้แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี เพื่อให้สถานศึกษา สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดและอำเภอ นำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงกำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี โดยใช้กรอบแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 13-16) ซึ่งกล่าวถึงแนวทางการดำเนินการของครูผู้สอนในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการเตรียมการ
- 2) ด้านการดำเนินการ
- 3) ด้านการวัดผลและประเมินผล

1.4.2 ขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.2.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี จำนวน 4,426 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2555)

1.4.2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี จำนวน 351 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเฉพาะ จำนวน 10 คน ได้แก่ ครูที่รับผิดชอบงานสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นอิสลามศึกษาตอนต้น (อับดีคาอียะฮ์) ชั้นอิสลามศึกษาตอนกลาง (มูตะวัชชิต) และชั้นอิสลามศึกษาตอนปลาย (ซานาวีร์) ช่วงชั้นละ 2 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเฉพาะ จำนวน 3 คน

โดยคัดเลือกผู้บริหารที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ขนาดละ 1 คน

1.4.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

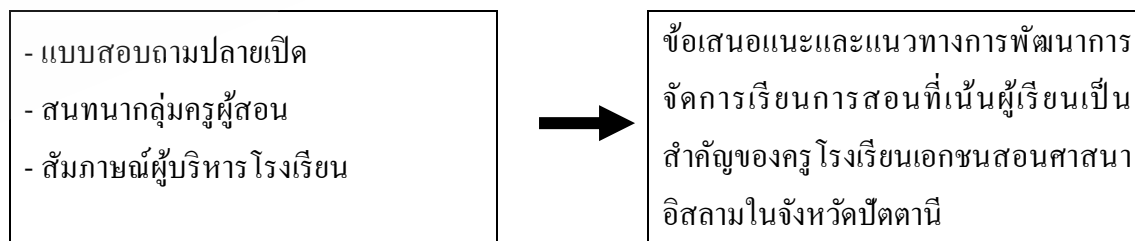
1.4.3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ กลุ่มวิชาที่สอน ประสบการณ์ในการสอน และขนาดโรงเรียน

1.4.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเตรียมการสอน 2) ด้านการดำเนินการ และ 3) ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยสรุปกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและเปรียบเทียบระดับการจัดการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 2 นำเสนอข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนา

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

1.5 ข้อตกลงเบื้องต้นในการวิจัย

1.5.1 การอ้างอิงอัลกุรอานจะระบุชื่อซูเราะฮ์กับหมายเลขอายะฮ์

1.5.2 การอ้างอิงอัลหะดีษจะระบุชื่อผู้บันทึกกับหมายเลขหะดีษ

1.5.3 การแปลความหมายอายะฮ์อัลกุรอาน ผู้วิจัยยึดคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมคำแปลเป็นภาษาไทยของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับประเทศไทย ฉบับแปลศูนย์กษัตริย์พะฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน อัลมาดีนะฮ์ ซาอุดีอาระเบีย

1.5.4 สัญลักษณ์ ﴿...﴾ อ่านว่า “ซุบฮานะฮ์ วะตะอาลา” เป็นคำภาษาอาหรับมีความหมายว่า “พระองค์ทรงมหาวินิษิตและสูงส่งยิ่ง” เป็นคำสุภาพที่มุสลิมกล่าวยกย่องและสรรเสริญพระองค์อัลลอฮ์ หลังจากที่ได้อ่านนามพระองค์

1.5.5 สัญลักษณ์ ﴿...﴾ อ่านว่า “ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสลัลัม” เป็นคำภาษาอาหรับซึ่งมีความหมายว่า “ขออัลลอฮ์ทรงประทานความโปรดปรานและความสันติแก่ท่าน” เป็นคำสุภาพที่มุสลิมใช้กล่าวยกย่องท่านศาสดามุฮัมมัด หลังจากที่ได้อ่านนามของท่าน

1.5.6 เครื่องหมาย ﴿.....﴾ เป็นเครื่องหมายที่ใช้กำกับอายะฮ์สุรอา

1.5.7 เครื่องหมาย ((.....)) เป็นเครื่องหมายที่ใช้กำกับสำนวนหะดีษ

1.5.8 เครื่องหมาย “.....” เป็นเครื่องหมายที่ใช้กำกับความหมายของอัลกุรอานอัลหะดีษที่นำมาอ้างอิง

1.5.9 การปริวรรตอักษรอาหรับเป็นอักษรไทยใช้กฎเกณฑ์ที่กำหนดโดยวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนในการจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง เรียนรู้อย่างมีความสุข ได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีทักษะในการแสวงหาความรู้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้านคือ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการดำเนินการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล

1.6.2 ด้านการเตรียมการสอน หมายถึง การเตรียมตัวของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนถูกต้องเหมาะสม โดยมีกร

เตรียมตนเอง เตรียมแหล่งข้อมูล เตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เตรียมกิจกรรม และเตรียมวัตถุประสงค์และประเมินผล ตลอดจนการจัดทำแผนการสอน โดยคำนึงถึงความต้องการเรียนรู้ของผู้เรียน มีความชัดเจนตรงตามจุดประสงค์ เพื่อนำไปใช้ในขั้นการดำเนินการสอนต่อไป

1.6.3 ด้านการดำเนินการสอน หมายถึง แนวทางในการดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยเนื้อหาสาระและกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์ จัดให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ให้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

1.6.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล หมายถึง การดำเนินการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนภายหลังใช้การเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การทดสอบ ประเมินพัฒนาการ การสังเกตพฤติกรรม การร่วมกิจกรรม ตรวจสอบงานภาคปฏิบัติ การประเมินตามสภาพที่แท้จริง และประเมินจากแฟ้มสะสมผลงาน

1.6.5 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หมายถึง โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาและสอนวิชาสามัญและศาสนา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.6.6 ขนาดโรงเรียน แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ

1.6.6.1 โรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียน 1-500 คน

1.6.6.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 501-1,000 คน

1.6.6.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 1,001 คนขึ้นไป